

FRITT LAND

Nr. 52. - 1. årg.

Onsdag 12. juli 1944.

SLAPPER VI AV?

Norge var et av de første land som åpent tok avstand fra nazismen, og betydningen av dette må ikke undervurderes. Folk over hele verden ble klar over hva nazismen innebar og at det nyttet å gjøre motstand.

Dengang var krigens avgjørelse ennå et spørsmål som lå langt unna, og det tyske krigsmaskineri rullet seierrikt fram overalt.

Etter hvert fikk vi avlastning - krigssituasjonen ga et nytt og forhåpningsfullt uttrykk. Billedet ble preget av de allierte armeers frammars. Etter uhyre forberedelser og kraftanstrengelser begynte de å løsne på undertrykkernes grep. Vi fikk snart et inntrykk av de krefter som var under utvikling for å knekke tyskernes erobringlyster. Optimistenes tiltagende flokk skisserte allerede opp fredens bilde.

Krigsbegivenhetene tok pusten fra oss. De ga oss det falske inntrykk at krigen avgjøres ikke her. Det er de store materialslagene som vil befri oss.

Det synes nesten som om vi har tapt kontakten med krigen - som om vi har slutt inn på en slags nøytralitetspolitikk. Det allminnelige resonnement synes å være: "La oss ikke ta noen sjangser nå som krigen snart er slutt. Det hjelper så lite det er ikke her krigen avgjøres." Ønskedrømmen synes å være å komme ut av krigen med de første krigsårs fellesglorie i behold og eiendom, familie og formue intakt. - Vår frihet sørger de allierte armeer for.

Det står mange barrierer igjen for vår frihet. Tyskerne har ennå midler til å forsvare seg med, og for de blir drevet ut av de besatte land blir kampen hård og hensynsløs.

Denne kamp må vi alle delta i. Vi har nå kjempet for Norges frihet i over fire år. Friheten er ennå ikke vunnet og vi må vinne den s e l v. Landet vårt kan nok bli fritt uten en aktiv innsats av oss nordmenn. Vi kan høste fruktene av andres kamp, andres ofre og lidelser; friheten vil allikevel bli gitt oss av våre allierte nasjoner som ikke skyr eller vil sky noe offer for å bringe frihetens sak seir. Våre allierte ja - kan vi kalle dem allierte uten en virkelig aktiv innsats fra vår side? Og hva teller en frihet vi får i motsetning til den vi selv vinner.

Vår kamp og vår innsats vil foruten å svekke fiendens kraft idag, også når freden kommer gi oss det grunnlag hvor vi trygt kan stå og kreve at også vi får vår rett og at vi blir hørt blandt de nasjoner som har kjempet for fred, frihet og selvstendighet.

NORGESNYTT.

I begynnelsen av juni hadde NS berammet et møte på Kongsvinger og Vinger hvor fylkesfører Aas skulle tale. Det var på forhånd avtalt at ingen skulle gå på møtet, men det ble sendt rundt skriftlig innkallelse hvor det stod at å unnlate å møte ville bli betraktet som statsfiendtlig sabotasje. Det spredte seg som en løpeild over byen at alle skulle møte for ikke å risikere noe for så lite. Det ble fuldt hus, ca. 600 mennesker. De som ikke møtte, lærerne og byens jurister, ble senere avhentet til forhör av fylkesfører Aas. - Er denne svakhet en følge av at seiren er så nær, eller lar vi oss kue?

Auksjonsforretningen Borg i Oslo avretter i disse dager auksjon over et pent innbo fra en villa, bl. a. et flygel. - Disse møbler tilhører advokat Herman Christiansen som nylig ble fratatt sin formue og alle eiendeler. De som erhverver noen av disse møbler og utstyrsgjenstander vil bli nødt til å levere dem igjen uten tilbakebetaling. Samtidig mister de sin borgerlige ære. Det som har ved auksjonarius Borgs hjelp foregår er medvirkning til underslag, idet konfiskasjonen er uten noen som helst hjemmel i norsk lov.

Det fortelles at fru Quisling, under navnet fru Bang, ligger på Vor Frues hospital for nervesammenbrudd. Hun har ligget der i tre uker og blir behandlet av dr. Eng, den kjente angiver, som tilser henne hver aften under militæreskorte.

Vi fortalte i et av våre siste numre om noen unge damer som hadde søkt om reisetillatelse og så ble skrevet ut til arbeidsinnsats. Sammenhengen er følgende: Reisekontoret fikk en dag fra Arbeidskontoret tilsendt 20 skjemaer påført navn, med ordre om å innkalle vedkommende til nasjonal arbeidsinnsats på reisekontoret. Damene ble innkalt til reisekontoret på grunnlag av skjemaene, og det var altså en ren tilfeldighet at enkelte av dem hadde søknad om reisetillatelse liggende inne på samme tidspunkt. Arbeidskontoret har altså nå begynt å la innkallingene gå gjennom andre kontorer. Det forekommer oss å være det beste bevis på at beikotten er effektiv når myndighetene på denne måte innrømmer at de ikke selv kan få mobilisert de nødvendige folk.

Svenske pressemeldinger opplyser at et antall Schalburg-menn er ankommet til Oslo og derfra blitt sendt videre nordover. De oppgis å være i tysk tjeneste og de kommer antagelig til å arbeide for Gestapo i Norge. Schalburgmennene opptrå i SS-uniformer. Samtidig meddeles at endel norske hirdmenn til gjengjeld skal sendes til Danmark. Disse har arbeidet som angivere for

Gestapo og marker vel nå at jorden brenner under
bona på seg. Jakten på angivere har fortynnet om-
fattende omflytning av disse. Flere angivere fra
Oslo arbeider nå i Trondheim eller Bergen. - De
kommer ikke til å slippe unna den rettfærdige
straff-

I Oslo gjøres det blandt arbeiderne på grunn
av den tyske bestemmelse om at ingen som arbei-
der i krigsviktige bedrifter skal ha ferie i som-
mer. Minister Lippestad og den norske landsorga-
nisasjonens nazistiske ledelse er i en vanskelig
stilling da de har uttalt at de vil gjøre felles
sak med arbeiderne. Nå har ingen norsk arbeider
bedt landsorganisasjonen eller Lippestad om hjelp
da man naturligvis ikke vil ha noe med sanne
folk å gjøre, men uroen er så sterk at tyskerne
neppe kan ha unngått å observere den. I et hvert
fall er det lite sannsynlig at sløyfingen av
ferie resulterer i øket produksjon. Det motsatte
er mere sannsynlig.

Havnearbeidere i Oslo havn gikk forleden til
streik da de skulle laste 1.900 tonn poteter som
skulle eksporteres til Tyskland. De nektet fordi
de sely manglet poteter, og tyskerne måtte til-
slutt kommandere ut russiske krigsfanger for å få
potetene ombord.

NYHETENE T I R S D A G.

Østfronten. Den russiske framrykning fortsetter
fra Dvinsk i N til Kovel i S. Hovedstøtten er
rettet mot byene Dvinsk, Kaunas (Litauens hoved-
stad), Grodno, Bialystok og Brest-Litovsk. Rus-
serne har avskåret riksveien mellom Dvinsk og
Kaunas ved byen Usjane og har dermed rykket fram
50 km på et døgn. Vilna er omringet og russiske
styrker har passert forbi byen og befridd over
200 tettbeboede steder NV og S for den. En sterk
russisk styrke er etterlatt i Vilna og slaget
nærmer seg sin slutfase. Den tyske garnison er
drevet inn mot sentrum og etterhvert som de trek-
ker seg tilbake kommer det hvite flagg til syne
i vinduene. - Russiske tropper i dette avsnitt
står 145 km fra grensen mot Øst-Preussen. Lenger
S rykker russiske tropper fra Lida i retning
Grodno. Russerne har satt over elva Sjara og
stormet byen Slonin V for Baranovitsji. I Pribo-
tmyrene Ø for Pinsk er Luniniets inntatt. Likvi-
deringen av de tyske styrker Ø for Minsk fortset-
ter og nye 3.000 mann overga seg. Fullstendig de-
moraliserte grupper overgir seg tusenvis hver
dag. - I Polen og Øst-Preussen foretar tyskerne
panikkforholdsregler og i Øst-Preussen er inn-
ført militær istedenfor sivil forvaltning. Orga-
nisasjonen Todt fjerner maskiner etc. fra Tilsit
og andre steder. Kvinner og barn evakueres og
ungdom foretar en forhastet innhøstning. - Den
polske folkhær kjemper ved Vilna og utenfor
Lida og et regiment har åpenlyst tatt kampen opp
under sitt gamle regimentsnummer. - Det er tyde-
lig at det råder engstelse og nedtrykthet i
ledende nazi-kretser og tyskerne håper framdeles
at den russiske offensiv kan hindres i å nå fram
til havet. Det forlyder intet om at troppene er
trukket tilbake fra linjen Narve - Peipus. Tys-
kerne nevner intet om truslen mot Øst-Preussen,

men innrammer at russerne hurtig nærmer seg Riga
bukten. Det er interessant å studere de tyske
kommunikeer nå om dagen. Selv når de allierte
skal rykke inn i Berlin vil de tyske kommuni-
keer sikkert opplyse at tyskerne har vunnet en
defensiv seier.

Vestfronten. Amerikanske tropper åpnet i morges
et nytt angrep Ø for St. Lo. Forut for dette
rettet tyskerne to angrep mot amerikanerne som
disse med letthet slo tilbake. Fiendens angrep
hadde ingen innvirkning på amerikanernes som er
i god gjenge. Britiske tropper har kjempet seg
fram fra bruodet ved Odon og har nådd Orne SØ
for Evrécy. Tyske styrker kjemper forbitret for
å unngå å bli omringet. Britiske tropper har
hatt en del framgang tidlig idag Ø for Tilly.
På vestre fløy har amerikanerne befridd St. Emy
og det er tydelig at den tyske motstand i dette
avsnitt begynner å avta. - Montgomery talte i
dag i radio til troppene og uttalte bl.a. at de
allierte tropper som kjemper i Normandie har
grunn til å være fornøyd. Det er hittil tatt
over 54.000 fanger og det område de allierte
har besatt er blitt utvidet og danner nå en
fast og sikker posisjon for nye offensiver. -
Korrespondenter melder at da briterne rykket
inn i Caen ble de mottatt med jubel. Mange hjem-
ligger i grus, men de ble hilst velkommen som
befriere. - General Koenig har vært på en kort
reise gjennom de befriddede områder av Frankrike
og han meddeler at det er et utbredt ønske blan-
unge franskmenn å få være med i kampen og mange
frivillige er reist til England for å utdannes.
I natt var britiske Mosquitos over Berlin. Luft-
fartsministeriet uttaler at på grunn av bom-
bingen må oljemanglen melde seg for tyskerne
både i strategien og i produksjonen. Alle tys-
kernes oljeraffinerier i Europa er bombet og i
Ploesti er bare en bedrift i gang, også den er
muligens skadet. - Det var ingen flyvende bom-
ber over London i natt, men det var en del over
S-England. Det var lett skade og noen ofre.
Italia. 5. arme rykker jevnt fram NV for Vol-
terra. 8. arme har slått tilbake motangrep S
for Arezzo og har hatt lokal framgang.

Amerika. Den amerikanske regjering har besluttet
å anerkjenne den franske nasjonalkomite som de
facto regjeringsmyndighet i de befriddede områder
til frie valg kan finne sted. De Gaulle reiser
tilbake med det beste håp om snart å kunne venn
tilbake til Frankrike får å innsette regjerings
funksjonærer. De Gaulle har oppnådd en personli-
triumpf, den fransk-amerikanske forbindelse har
aldri vært bedre siden før krigen.

Danmark. Etter frihetsrådets henstilling vil
Danmark ved 2 minutters stillhet kl. 12 onsdag
middag minnes dem som mistet livet under gate-
kampene. Tyskerne har nå gitt etter for det sis-
te danske krav og opphevet portforbudet. -
Den russiske regjering har anerkjent det danske
frihetsråd og bibliotekdirektør Thomas Dassing
vil reise til Moskva som frihetsrådets repre-
sentant. Han har 2 ganger vært arrestert og sat
i fengsel av tyskerne, men oppholder seg nå i
Londra.